

A Magyar Tudományos Akadémia 2011. évi költségvetésének fejezeti indokolása

I. A célok meghatározása

A kormány kiemelt célként jelölte meg az ország versenyképességének növelését, amelynek egyik legfontosabb eszköze a kutatási, fejlesztési, innovációs ráfordítások hatékonyságának növelése. Az Akadémia és az irányítása alá tartozó köztestületi költségvetési szervek szakmai feladataikat várhatóan 2011-ben is az elmúlt két évhez hasonló gazdasági környezetben végzik. A gazdasági körülmények alkalmazkodási kényszert jelentenek, mert csak így biztosíthatók a kutató és fejlesztő munka megfelelő szintű, a kijelölt szakmai prioritások mentén javuló finanszírozási feltételei. Az MTA jövő évi költségvetésének a lassan javuló gazdasági környezetben is biztosítania kell a versenyképes tudományos kutatáshoz szükséges finanszírozási kereteket.

Az Akadémia és intézményhálózatának 2011. évi költségvetési céljai

1. A kutatóhálózat infrastrukturális fejlesztése

A kutatóhelyek (kutatóintézetek és kutatócsoportok) kutatási és fizikai infrastruktúrájának fejlesztése az Akadémia törvényben meghatározott közfeladatai eredményes ellátásának alapfeltétele. A fejlesztés fő területei:

- korszerű és hatékonyan üzemeltethető kutatóhelyek létesítése, hatékony ingatlanhasznosítás és ingatlanfejlesztés;
- a gép- és műszerállomány célzott fejlesztése, pótlása;
- a szervezeti, irányítási környezet korszerűsítése.

A kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése során elsődleges feladat az infrastruktúra-fejlesztés (épületek, berendezések) szakmai prioritásainak meghatározása, figyelemmel az adottságokra és a lehetőségekre. Olyan fejlesztési programok támogatandók, amelyek egyszerre jelentik az adott terület kutatási feltételeinek és az intézményhálózat üzemeltetési „mutatóinak” javítását, továbbá, amelyek kihasználják az MTA vagyongazdálkodásából adódó lehetőségeket, valamint konzorciális partnereket vonnak be a fejlesztések kockázatait megosztandó és a finanszírozás terheit egyidejűleg javítandó – hozzájárulva egyúttal az ágazaton belüli együttműködés feltételeinek javításához (felsőoktatás, versenyszféra). Ilyen fejlesztési terv a több kutatóintézet lágymányosi egyetemi környezetbe telepítésével létrehozandó Természettudományi Kutatóközpont. A gép- és műszerállomány fejlesztése során célunk az elavult (leírt) állomány cseréje/pótlása, (ezzel a gép- és műszerállomány használati szintjének javítása) és a kiemelt területek ellátása élvonalbeli kutatási eredmények elérését lehetővé tevő csúcsberendezésekkel.

A kutatóhálózat gép-műszer állományának használhatósági foka a 25%-os kritikus határ alá csökkent. Ezt a folyamatot feltétlenül meg kell állítani. A 2011. évi program egy komplex és hosszabb távú fejlesztési terv első ütemét jelenti.

2. A kutatóhálózat fejlesztése: a kutatócsoportok jelenlegi támogatásának növelése és új csoportok létesítése

Az Akadémia – gyakorlat által igazolt – álláspontja, hogy a felsőoktatási intézmények K+F potenciálja a mai szabályozási, szervezeti környezetben leghatékonyabban az MTA kutatócsoportok működtetésével növelhető.

A kutatóhálózat fejlesztése téma több - egymással részben összefüggő – párhuzamos feladatellátást, az ehhez szükséges többletforrások új szempontok szerinti allokációját jelenti. Az ellátandó feladatok:

- 2.1. Akadémiai kutatócsoportok számának és támogatásának növelése;
- 2.2. A kutatóintézeti támogatások célzott (belső verseny alapján történő) növelése;
- 2.3. Az alapellátási támogatási rendszer bevezetése, ennek keretében az alapfeladat ellátásához szükséges támogatások korrekciója, az ösztámogatás volumenének növelése mellett.

3. A „Lendület” Program folytatása

A 2009. évben meghirdetett Lendület Program ma az MTA sikeres, a társadalom, a kormányzat és a gazdaság szereplőinek támogatását egyaránt bíró programja. Célja a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeteinek dinamikus megújítása, a kimagasló teljesítményű fiatal kutatók akadémiai kutatóintézetekben történő alkalmazása, saját tudományos irányvonaluk kialakításának és kutatócsoportjuk megalapításának támogatása. A jelenleg is futó program – amely része az MTA tudományos utánpótlást segítő közfeladatának – bővítése kiemelkedő sikeressége miatt indokolt. Ahhoz, hogy a program igazi áttörést hozzon, néhány éven keresztül évente legalább 10 – elsősorban, de nem kizárólag - külföldről hazatérő sikeres kutatónak kell lehetőséget teremteni önálló kutatócsoport létesítésére. A Lendület Programban új elemként jelenik meg, hogy a kutatóintézetek mellett kutatócsoportok is részt vehetnek a pályázatban.

4. Könyvkiadás támogatása

Az MTA kiemelt közfeladata, hogy széleskörű szakmai és társadalmi hozzáférést biztosítson a tudományos kutatások eredményeihez, továbbá, hogy a kutatók számára szakterületük aktuális eredményeiről naprakész információkat biztosítson. A magyar tudomány fejlődésének ma is fontos eleme a magyar nyelvű tudományos könyvkiadás, amely kizárólag piaci alapon nem tartható fenn.

5. Akadémikusi és doktori tiszteletdíjak utáni járulékok hiányának rendezése

Az akadémikusi és doktori tiszteletdíjak után a vonatkozó jogszabályi előírások szerint egészségügyi hozzájárulást kell fizetni, melynek mértéke 2010. január 1-jétől - 11%-ról 27%-ra nőtt. Az emelésből adódó báziskorrekcióra az MTA költségvetésében 2010-ben nem került sor. a 2011. évtől szükséges a járulékkeret bázisban történő rendezése. A járulékkeretet az intézmény visszafizeti az állami költségvetésbe.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások 2011-ben

Millió forintban

Megnevezés		Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett létszám (fő)
Költségvetési szervek (címenként)		37.629,0	9.937,9	27.691,1	5.673
1/1. cím	MTA Titkársága	1.113,8	25,2	1.088,6	174
1/2. cím	Doktori Tanács Titkársága és Bolyai Ösztöndíjak	4.683,6	17,0	4.666,6	
1/3. cím	Akadémikusi tiszteletdíjak és hozzátartozói ellátások	2.380,8		2.380,8	
1/4. cím	MTA Köztisztviselői feladatok	181,1		181,1	
2. cím	Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia	14,9	2,4	12,5	2
3. cím	MTA Könyvtára	501,9	25,5	476,4	102
4. cím	MTA Matematikai és természettudományi kutatóintézetek	12.251,6	4.974,1	7.276,5	2.053
5. cím	MTA Élettudományi kutatóintézetek	7.501,8	3.296,8	4.205,0	1.436
6. cím	MTA Társadalomtudományi kutatóintézetek	4.825,6	981,8	3.843,8	1.119
7. cím	MTA Területi akadémiai központok	248,5	63,0	185,5	61
8. cím	MTA Akadémiai Létesítmények Fenntartása és Üzemeltetése	1.014,7	307,6	707,1	99
9. cím	MTA Kutatásszervezési feladatok	151,4		151,4	30
10. cím	MTA Támogatott Kutatóhelyek	1.874,6	15,0	1.859,6	436
11. cím	MTA Jóléti intézmények	492,2	228,5	263,7	116
12. cím	OTKA Iroda	392,5		392,5	45

Megnevezés		Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett létszám (fő)
Fejezeti kezelésű előirányzatok		13.674,4	4.400,0	9.274,4	59
13/2/1	Tudós társaságok támogatása	28,5		28,5	
13/2/2/1	Magyar Tudomány	20,1		20,1	
13/2/2/2	Tudományos könyv- és folyóirat-kiadás támogatása	83,4		83,4	
13/2/2/3	Központi kiadványok támogatása	80,0		80,0	
13/2/3	Fiatalkutatók pályázatos támogatása	42,4		42,4	57
13/2/4	Sajátos nemzetközi kapcsolatok	272,3		272,3	
13/2/5	Nemzetközi tagdíjak	158,0		158,0	
13/2/6	Lendület Program	887,5		887,5	
13/2/7	Közel-Kelet kutatások támogatása	12,0		12,0	
13/2/8	Nagy Imre Emlékház alapítványi támogatása	50,0		50,0	
13/2/9	Bolyai Műhely Alapítvány támogatása	13,1		13,1	
13/2/10	Határon túli magyar tudósok és tudományos szervezetek támogatása	24,7		24,7	
13/2/11	Kolozsvári Akadémiai Bizottság	10,0		10,0	
13/2/13	Szakmai feladatok teljesítése	556,4		556,4	
13/2/14	Intézményekhez le nem bontott bevétel	4.400,0	4.400,0		
13/2/15	Infrastrukturális fejlesztés a kutatóhálózatban	300,0		300,0	
13/3/1	OTKA Kutatási témapályázatok	5.436,0		5.436,0	
13/5	Központi kezelésű felújítások	189,4		189,4	
13/6	Gazdasági és Szociális Tanács működtetése	49,2		49,2	2
13/7	Európai Unió és hazai kutatóintézeti pályázatok támogatása	1.061,4		1.061,4	

III. A célok elérésének módja a felügyelt ágazatokban

Intézményekkel történő feladatellátás ágazatonként

Az intézményrendszer és az intézményrendszerben bekövetkezett változások bemutatása

A Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Intézet a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium irányítása alá kerül a 2011. évtől.

Ismeretes, hogy az édesvíz védelmének kérdésköre Európában és az Európai Unióban is a figyelem középpontjában áll. A Duna kiemelt stratégiai kérdés minden olyan ország számára, amely a folyó vízgyűjtőjének részese. Az EU Európai Duna Stratégia kidolgozását határozta el, amelyhez az Akadémia konszenzusteremtő együttműködését ajánlotta fel.

A Magyar Tudományos Akadémia 2009. évi rendes közgyűlése elfogadta a Hidrobiológiai Kutatóközpont létrehozását. A közgyűlési határozat szerinti Hidrobiológiai Kutatóközpont alapjait a jelenleg is önállóan működő és gazdálkodó akadémiai költségvetési szerv, a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet, az Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet osztályaként működő Magyar Duna-kutató Állomás kiválása és átalakítása, illetve a Balatoni Limnológiai Kutatóintézetben belüli Tisza-kutató szervezeti egység létrehozása jelenti.

Az MTA Duna-kutató Intézet önállóan működő akadémiai köztestületi költségvetési szervként, Budapest székhellyel kezdi meg működését. A megalapítása többlétszámú támogatást nem igényel, mivel a jelenleg rendelkezésre álló költségvetési támogatás összegét az Ökológiai és Botanikai Kutatóintézettől kell átcsoportosítani.

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium jogelődje az Oktatási Minisztérium (OM), valamint a Magyar Tudományos Akadémia 1999. május 17-ével szerződést kötöttek a Domus Program működtetésére, melynek keretében az OM a szállások és a hozzátartozó adminisztráció, az MTA a napi- és ösztöndíjak, valamint a hozzátartozó adminisztráció feladatát látja el, illetve költségei fedezetét biztosítja.

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium az irányítása alá tartozó Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által ellátott feladatot és annak fedezetét, valamint a DOMUS Programnak helyet adó ingatlant 2011. január 1-jével végleges jelleggel átadja az Akadémiának.

Az intézményrendszer összetétele

Az MTA által irányított intézményhálózat összetétele:

- igazgatás (1/1. alcím)
- köztestületi feladatok (1/2., 1/3., 1/4. alcímek, 2. cím, 7. cím)
- könyvtári feladatok (3. cím)
- kutatási feladatok (4., 5., 6., 10. címek)
- kutatást kiegészítő feladatok (9. cím)
- jóléti tevékenység (11. cím)
- üzemeltetési tevékenység (8. cím)

Az intézményrendszeren belüli összetétel a 2011. évben nem változik.

Az intézményrendszer által ellátandó általános, és 2011-es új feladatok bemutatása.

***Az akadémiai intézmények által ellátandó általános feladatok az előző összetétel szerinti meg-
bontásban a következő:***

Igazgatás

Az MTA Titkársága – mint igazgatási szervezet – alapfeladatai közé tartozik:

- a fejezet kezelésével kapcsolatos feladatok ellátási feltételeinek biztosítása, ezen belül a létszám - és személyi juttatási kerettel történő gazdálkodás,
- a tudóstámogatással kapcsolatos operatív feladatok (akadémikusok tiszteletdíjának folyósítása, segélyezés stb.) ellátása, melynek előirányzata külön alcímen is bemutatásra kerül,
- köztestületi feladatok operatív bonyolítása, (pályadíjak rendszere, bizottságok működtetése, közgyűlések lebonyolítása, hazai kutatás egészére kiterjedő feladatok stb.).
- az Akadémia Lakásépítési Alapjának kezelése,
- az Akadémia nemzetközi kapcsolatainak kezelése.

Köztestületi feladatok

A) Doktori Tanács Titkársága és Bolyai Ösztöndíjak

A következő feladatok ellátását szolgálja:

- Az Akadémia doktora cím elnyerése érdekében benyújtott pályázatok elbírálása, gondozása a - többször módosított - 4/1995. (I. 20.) Kormányrendelet, valamint az MTA Doktori Szabályzata alapján. E feladathoz kapcsolódóan a bírálóknak és a bírálóbizottság tagjainak közreműködői díjat, illetve bizonyos esetekben útiköltséget és napidíjat kell fizetni.
- A tudomány doktora, illetve a Magyar Tudományos Akadémia Doktora címmel rendelkezőknek tiszteletdíj folyósítása
- Kandidátusi illetménykiegészítés fizetése az 55/1995. (V. 17.) Korm.rendelet alapján
- Bolyai János Kutatási Ösztöndíj kifizetése a 156/1997. (IX. 19.) Korm.rendelet, és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szabályzata alapján.

A bírálatért szakértői díjat, a szakértői kollégium tagjainak esetenként útiköltséget kell fizetni.

B) Akadémiai tiszteletdíjak és hozzátartozói ellátások

A költségvetési alcímen az akadémikusok és az ellátásra jogosult hozzátartozók tisztelet-, illetve ellátási díját tervezzük, illetőleg számoljuk el. A tiszteletdíj mértékét kormányrendelet szabályozza.

C) MTA Köztestületi feladatok

A következő feladatok ellátását szolgálja:

- akadémiai közgyűlések lebonyolítása
- díjazások (Akadémiai Aranyérem, akadémiai díjak, Akadémiai Újságírói Díj stb.)
- ösztöndíjak (pedagógusok pályadíja stb.)
- külső tagokkal kapcsolattartás
- akadémiai bizottságok működtetése
- kegyeleti, segélyezési feladatok stb.

D) Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia

A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése 1992 májusában alapította meg a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiát. Az Akadémia létrehozásának célja az volt, hogy visszatérjenek az alapító Széchenyi István eredeti gondolatához, és a tudósok mellett ismét jelen legyenek az irodalom és a

művészetek képviselői az Akadémián, a mai kor igényeinek megfelelően önálló, társult intézmény formájában. A megalakulást, valamint az együttműködést rögzíti az Akadémia 1994 októberében elfogadott alapszabálya is. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia feladata, hogy szorgalmazza a nemzeti kultúra részét képező művészeti hagyomány gondozását és azokat közkinccsé tegye mind a közművelődés, mind pedig az oktatás terén, továbbá támogassa és eszközeivel segítse az irodalmi és művészeti életben mutatkozó új, értékes törekvések megvalósítását, pályamunkák, díjak rendszerével, felolvasó ülések, kiállítások, szakmai találkozók, hangversenyek és viták rendezésével ösztönözze művészeti életünket.

E) MTA Területi akadémiai központok

A különböző időpontokban az Akadémia által létrehívott területi akadémiai bizottságok feladata az adott régióhoz tartozó tudományos tevékenység társadalmi, helyi erőkkkel és eszközökkel való ösztönzése, támogatása, koordinálása: a területükön működő tudományos és tudományos érdeklődésű dolgozók összefogása, a fiatalok tudományos pályára kerülésének elősegítése, a tudományok művelésének hatékonyabbá tétele. Céljuk, hogy a tudomány eszközeivel előmozdítsák a regionális gazdasági, kulturális és egyéb tervek megvalósítását. A rendelkezésükre bocsátott eszközök felhasználásával anyagi és egyéb segítséget nyújtanak konferenciák szervezéséhez, tudományos eredmények publikálásához. Az európai uniós csatlakozási feltételek regionális teljesítése szempontjából döntő fontosságú feladat hárul rájuk a régió érdekeinek megfogalmazása, az értelmiség e célra való mozgósítása terén. A költségvetési címen belül öt vidéki nagyvárosban működő akadémiai bizottság és az operatív tevékenységet végző központok léte az adott területi tudományos életben is változatlanul kiemelkedő jelentőségű, fenntartásuk a jövőben is elengedhetetlen.

A területi akadémiai központok az adott régiókban jelentős szerepet vállalnak az Akadémia köztestületi feladataiból.

A költségvetési címhez tartozó területi központok száma: 5.

Könyvtári feladatok

Az MTA Könyvtárát 1826-ban alapították. Országos tudományos könyvtár, az alap- és alkalmazott kutatások szakirodalommal való ellátására hivatott nemzeti könyvtári funkciókat látja el.

Alapfunkciói:

- fő gyűjtőköréi: nyelv- és irodalomtudomány, ókortörténet, orientalisztika, „academica”, tudománypolitika, kutatómenedzsment, multi- és interdiszciplinális művek, a természettudományi alap kutatások munkái, reference és enciklopédikus irodalom,
- az MTA kiadványcsere központja,
- az MTA kéziratári és levéltári központja,
- a Keleti Gyűjtemény egyetemi oktatási szakirodalmi központja,
- nem főhivatású kutatóhely,
- szakirodalmi informatikai szolgáltató és kutatóműhely.

Szolgáltatásai országos és nemzetközi jellegűek. A Könyvtár 2 milliós könyvtári egységet kitevő állománya tematikailag, nyelvileg, műfajilag a legjelentősebb az országban.

Kutatási feladatok

A) Kutatóintézetek

Az MTA 2011. évi költségvetésének végrehajtásához az akadémiai kutatóintézetek 2010 során pontosan definiált közfeladati rendszerben kezdenek hozzá. A 2011. évi költségvetés a kutatóintézetek infrastrukturális megújítását, a kimagasló teljesítményű fiatal kutatók nemzetközileg elismert

és rangos témákba történő bekapcsolását, a szakmai teljesítményük alapján tehetség-utánpótlást jelentő fiatal kutatók vezetőkutatóvá válásának, saját, új tudományos irányvonaluk kialakításának és kutatócsoportjuk megalapításának támogatását, valamint az egyetemeken és közgyűjteményekben működő támogatott kutatócsoportok fejlesztését támogatja kiemelten.

Az MTA kutatóintézeteiben dolgozó kutatók és kutatási szakalkalmazottak tevékenysége, a magas szintű alapkutatások mellett, a kompetenciájukba tartozó kérdésekben – főleg a tudomány, az oktatás, a társadalom, a környezet és a gazdaság kérdéseiben – felkérésre kinyilvánítják szakmai véleményüket, és így a gazdasági és társadalmi szférát közvetlenül is segítik (pl. vörösiszap-katasztrófa). Tudományterülettől függően arra törekednek, hogy tudományos eredményeik felhasználhatók és hasznosíthatók legyenek a gazdaság számára, kutatási témáik relevánsak legyenek a jelenlegi társadalmi viszonyok között; illetve a kutatómunkájukkal hozzájáruljanak a nemzeti kulturális örökség méltó megőrzéséhez a tudományos feldolgozás által.

További kiemelt cél a magyar tudomány hírnevének megőrzése, a vezető európai tudományos központok színvonalához történő felzárkózás mind az infrastrukturális kutatási háttér, mind pedig a szellemi kapacitás kiválóságának vonatkozásában (pl. a legkiválóbb fiatal kutatókat hazavonzó Akadémiai Lendület fiatal kutatói program révén).

Az MTA nemzeti küldetését figyelembe véve, kutatóhálózatának munkáját – az Új Széchenyi Tervhez igazodáson kívül – igyekszik összehangolni hosszú távú és átfogó nemzeti feladatokkal (pl. a lakosság egészségi állapota, környezetvédelem, fenntarthatóság, szegénység). Különösen fontos az ország európai és globális alkalmazkodóképességével és versenyképesebbé tételével kapcsolatos feladatok megvalósításának hatékonyabb segítése.

Az MTA mint nemzeti intézmény, érdekelt a nemzeti és európai értékek megőrzésében, valamint az értékteremtésben, de érdekelt nemzeti érdekeink megvédésében is. Az MTA részt vesz az EU kutatási, fejlesztési és innovációt érintő programjaiban. Az EU-keretprogramok pályázati rendszereiben történő hatékonyabb szereplés kínál némi lehetőséget a kutatóhálózat intézeteinek a nemzetközi tudományos kutatások terén az elmaradt intézeti bevételek szerény mértékű pótlására.

Az MTA kutatóhálózatához 2011 januárjától összesen 40 intézet, illetve kutatóközpont tartozik (a két kutatóközponthoz 4-4 intézet tartozik). Ezen kívül 2011-ben 79 akadémiai kutatócsoport működik felsőoktatási intézményekben és közgyűjteményekben. Az intézethálózaton belül világos követelményrendszert, átláthatóságot és elszámoltathatóságot érvényesítünk. Az akadémiai támogatott kutatócsoportos rendszer a leghatékonyabb kutatástámogatási forma a felsőoktatásban.

Az MTA kutatóhálózatában a kutatások három tudományágra terjednek ki (matematikai és természettudomány mint 4. költségvetési cím, élettudomány mint 5. költségvetési cím, humán és társadalomtudományok mint 6. költségvetési cím). Megjegyzendő, hogy a világban jelentősen megnőtt az interdiszciplináris kutatások iránti igény, amely – legalábbis a fenntarthatóság terén – a természettudományi, élettudományi, valamint humán és társadalomtudományi kutatások együttműködését igényli.

4. cím: Az MTA matematikai és természettudományi kutatóintézetei

A nemzetközi trendekkel összhangban a magyar nemzetgazdasági érdekek és az akadémia közép-távú kutatási koncepciójában meghatározott prioritások mentén kialakult következő főbb kutatási célkitűzések folytatandók - közelítőleg az előző évi témabontásban:

4.1. Matematikai és informatikai kutatások

4.2 Nemzetközi szintű fizikai és kémiai kutatások

4.3. Anyagszerkezeti (nano) kutatások

4.4 Információtechnológiai kutatások

4.5. Energetikai kutatások

4.6.. Föld- és környezettudományi kutatások

5. cím: Az MTA élettudományi kutatóintézetei

A tervezett élettudományi kutatások, összhangban vannak az Új Széchenyi Terv célkitűzéseivel, az Európai Unió stratégiai prioritásainak fő sodrában állnak. Kulcskérdések: a népesség egészségügyi állapota, az életminőség javítása, valamint a diverzitás. Ebben a tudományágban az MTA kutatási hálózata 2011-ben az alábbi területeken tervez kutatásokat:

- 5.1. Biotechnológiai módszerekkel végzett kutatások
- 5.2. Orvostudományi kutatások
- 5.3. Mezőgazdasági, állategészségügyi, növény- és talajvédelmi célú kutatások
- 5.4. A fenntarthatóságot és nemzeti értékeink megóvását célzó programok.

Vizeink kedvező ökológiai állapota érdekében 2011. január 1-től új Duna-kutató Intézet (és egy Tisza-kutató intézeti osztály) kezdi meg működését.

6. Az MTA humán és társadalomtudományi kutatóintézetei

Az MTA humán és társadalomtudományi kutatóhálózata egyrészt a magyar társadalom létét és fejlődését érintő problémák tudományos kutatásával az egész lakosság életminőségének javítását, az ország gazdasági és szociális előrehaladását szolgálja, másrészt a nemzeti kulturális örökség és múlt tudományos feldolgozásához járul hozzá, amelyek jellegzetesen nemzeti feladatok. .

- 6.1. A gazdaság és társadalom vizsgálatára irányuló kutatások
- 6.2. Etnikai, kisebbségi kutatások
- 6.3. Jogtudományi kutatások
- 6.4. Filozófiai és pszichológiai kutatások
- 6.5. Történeti kutatások és nemzeti kulturális örökségünk feltárása
- 6.6. Irodalom-, nyelvtörténeti és zenetudományi kutatások

B) Támogatott kutatócsoportok

A kutatócsoportok támogatása a 2007-2011. évek közötti ciklusra.

A 2007-2011. évek közötti ciklusban 79 kutatócsoport működik a hálózatban, ezek közül 30 a matematikai és természettudományok, 25 az élettudományok, 24 a társadalomtudományok terén folytatja kutatómunkáját.

A kutatócsoportok támogatás meghatározott időtartamra szól, a következő általános elv szerint: a teljes pályázati ciklus 5 év. Ugyanakkor ez a ciklus 3+2 évre tagolódik úgy, hogy a harmadik munkaév során az első két évről szóló beszámoló-jelentések elbírálása alapján dől el, hogy mely csoportok kapják folytatólagosan a támogatást a további két évre is.

Az MTA, mint fenntartó intézmény finanszírozásán felül a kutatócsoportok kutatási feladataihoz szükséges pénzügyi forrásokat részben hazai, részben külföldi pályázatok révén nyerik el. A kutatócsoportok 2010-ben is jelentős számú pályázatot nyújtottak be mind hazai, mind külföldi forrásokra, azonban az ezekre vonatkozó támogatási döntések még nem születtek meg, így a saját bevételek nagysága nem látható előre. A 2011. évi kutatócsoportok tevékenység eredményes végzéséhez alapvetően szükséges, hogy a benyújtott pályázatok alapján a csoportok további pénzügyi támogatást kapjanak.

A hálózat működésének eddigi tapasztalatai továbbra is megerősítik, hogy a pályázati rendszer jól szolgálja a támogatott kutatóhálózat tudományos tervekhez történő alkalmazkodását és megújulását.

Kutatást kiegészítő feladatok

A következő feladatok ellátását szolgálja:

- A hazai és nemzetközi K+F információ gyűjtése, feldolgozása, közreadása, a hazai pályázati rendszer fejlesztése, korszerűsítése, a hazai tudományirányítás fejlesztése érdekében kutató tevékenység,
- Szakértői tevékenység, kutatásszervezési tanácsadás, elsősorban az akadémiai vezetők, testületek részére,
- Köztisztviselési munkában történő részvétel (tagnyilvántartás, választások lebonyolítása stb.),

Jóléti tevékenység

Az Akadémia jóléti létesítményei 5 üdülőt (ezek közül az egyik alkotóházi feladatokat is ellát) és egy óvoda-bölcsődét foglalnak magukba.

Az MTA üdülők létrehozásának és fenntartásának alapító okiratokban meghatározott célja

- a köztisztviselési tagjainak, valamint hozzátartozóinak, illetőleg
- a kutatóintézetek, egyetemi támogatott kutatóhelyek és egyéb intézmények munkatársainak, valamint hozzátartozóik kulturált pihenésének biztosítása.

Az üdülők az Akadémia által biztosított központi költségvetési támogatással és saját bevételeikkel gazdálkodnak. Bevételeiket – amelyek túlnyomóan az igénybevevők által fizetett térítési díjből, valamint a külső vendéglátásból és étkeztetésből tevődnek össze – működésük fenntartására fordítják.

Az Akadémiai Óvoda és Bölcsőde alaptévékenysége:

- az akadémiai intézmények dolgozóinak 1,5-3 éves korú gyermekei bölcsődei, valamint 3-7 éves korú gyermekei óvodai nevelésének kedvezményes térítési díj mellett történő ellátása.
- az alaptévékenységi körbe tartozók elsőbbségének megtartásával – kiegészítő tevékenységként – szabad férőhelyeivel gazdálkodhat.

Üzemeltetési feladatok

A következő feladatok ellátását szolgálja:

Az akadémiai Székház, a Nádor utcai irodaház, a Budaörsi úti Irodaháznak, valamint a nem kutatóintézeti használatba adott ingatlanok működtetése, pénzügyi-számviteli, igazgatási, munkajogi, műszaki, tűz- és munkavédelmi feladatai továbbá a rendezvény-szervezéssel járó technikai feladatok ellátása, az akadémiai gépkocsipark üzemeltetése.

Az akadémiai intézmények által ellátandó új, 2011. évi feladatok:

- Lendület Program kiterjesztése
- Infrastruktúra fejlesztése a kutatóhálózatban

A feladatellátás tartalmi ismérvei megegyeznek az I. pontban, a 2011.évi költségvetési célokban foglaltakkal.

III.2. Fejezeti kezelésű előirányzatokkal történő feladatellátás ágazatonkénti bemutatása

Az Akadémia fejezet fejezeti kezelésű előirányzatainak 98,9 %-a a kutatási ágazathoz, a fennmaradó 1,1 % speciális feladatokhoz kapcsolódik.

A kutatási ágazaton belül a fejezeti kezelésű előirányzatok a következő feladatokhoz, célokhoz kapcsolódnak:

▶ OTKA Programok	58,6 %
/Alapkutatások országos pályázati kerete/	
▶ Személyi feltételek javítása	13,0 %
/Fiatal kutatói pályázatok, Lendület Program, Szakmai feladatok egy része/	
▶ Tárgyi feltételek javítása	10,2 %
/Infrastruktúra fejlesztése, felújítás, valamint könyv- és folyóirat-kiadás támogatása, Szakmai feladatok egy része/	
▶ Nemzetközi kapcsolatok	4,6 %
/Egyezmények, rendezvények, utazások támogatása, tagdíjak fizetése/	
▶ Határon túli kutatások, szervezetek támogatása	0,4 %
▶ Kutatási támogatásokkal kapcsolatos támogatása	11,5 %
/Önrész, el nem számolható ÁFA-kiadások/	
▶ Egyéb kutatások	0,3 %
/Közelségi kutatások, Bolyai Műhely Alapítvány támogatása/	
▶ Speciális feladatok	1,1 %
/Nagy Imre Emlékház és Gazdasági és Szociális Tanács Titkárságának működtetése/	
▶ Tudományos társaságok	0,3 %

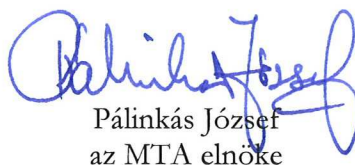
A felsorolt feladatok fejezeti kezelésű előirányzatok közötti megtervezését indokolja, hogy

- az akadémiai kutatóhálózat részére évközben átadásra kerülő források jelentős része pályázati úton történik, és a tervezés jelen szakaszában a végső kedvezményezettek még nem ismertek. Az Akadémia ezeket a forrásokat a szakmai céloknak leginkább megfelelő intézmény számára szeretné odaítélni,
- a kutatási források másik részét államháztartáson kívüli szervezeteknek ítélik, így a szabályok szerint ezek tervezése és felhasználása csak a fejezeti kezelésű előirányzatok körében történhet,
- sajátos előirányzatot jelentenek az OTKA Programok, mely forrás az egyetlen hazai alapkutatási pályázati rendszerhez kapcsolódik. A programban kiemelt jelentőségű a fiatal kutatók támogatása. Az OTKA pályázatoknak alapvető szerepe van abban, hogy a hazai értelmiség leginkább mobilis rétegét, a kutatókat itthon tartsa, és ez mind az akadémiai kutatóhálózat, mind a felsőoktatás minőségére is jelentős hatással van.

Az OTKA támogatási stratégiája a kutatói életpálya minden szakaszában lehetőséget biztosít az arra érdemes kutatások megvalósítására.

Az OTKA Programok az Akadémia költségvetési javaslatában 5436 millió Ft-tal szerepel, mely összeg megegyezik az előző évi szinttel.

Budapest, 2010. november 3.

Pálincás József
az MTA elnöke